

IMPULSS

Hiidlane avab Sarve poolsaarel vaateid

Viis aastat tagasi vaatas Mihkel Leivalt Lasnamäel aknast välja ja küsis endalt, kas ta tahabki seal elada.

Helve Laasik
helve.laasik@epl.ee

Töö oli Mihkli Hiiumaalt pealinna toonud ja elul polnud viga. Ta oli mehaanik, hiljem teges sõidumeerikute ja raadiosaatjatega. Toonasest elukaaslasest oli ta lahku läinud ja võis vabalt oma saatuse üle otsustada. Tegelikult oli ta selleks ajaks juba n-ö poole jalaga Hiiumaale kolinud, vähemalt paar aastat igal reedel Hiiumaale koju sõitnud ja pühapäeval viimase parvlaevaga naasnud.

Mihklile sai sellel viie aasta tagusel laupäevahommikul kõõgiaknast välja vaadates selgeks, et ta läheb pealinna ära, koju tagasi. Sest tema koht on Hiiumaal.

Hiiumaale naastes kolis ta esialgu Kärklasse vanemate juurde oma vanasse tupp. Leidis ka töö: üks firma pakus müügitööd.

Sarvelt Arukülast on pärit Mihkli vanavanaema. Samas külas ostsid Mihkli vanemad Aksli talu. Seal on perel praegu mõni hektar maad. Maja enam pole.

2010. aastal peetud Sarve maastikukaitseala Aruküla sihtkaitsevööndi avalikus arutelus osales ka Mihkel. Kuulajana. Ta tahtis kõigest hoolimata säilitada võimaluse kunagi Aksli talu maadele maja ehitada. Sellel koosolekul sai ta tuttavaks keskkonnaametite Hiiumaa maakasutusspetsialistiga. „Ta veenis ja selgitas. Varem oli ka kodus Kärklasse olnud juttu, et Akslil võiks loopealseid taastada. Niimoodi veendi mind seda tööd alustama,” ütleb Mihkel. Esimene taastamine oligi riigimaal, kassa aitas ka õemees.

Mihkel on käsitsi taastanud umbes 30 hektarit loopealseid. „Niimoodi kaugele ei jõua, enam nii ei tee,” on Mihkel veendunud. Käsitsi võib teha paarihektarilist ala, suuremad pinnad tuleb korda teha masinatega.

Veel umbes kümme aastat tagasi oli nii, et kui taastasid riigile kuuluvat maala, jäi taastataval alal olnud puit taastajale tingimusel, et ta sellega äri tegema ei hakka. Põhimõtteliselt sai taastatud alalt küttepuid, tagasihoidlikku kuluhüvitist. Nüüd on olukord muutunud, sest maad on läinud RMK käs-

„Sarve võiks tunduvalt rohkem korda saada,” üeldi Mihklile. See andis jõudu, et ta on õigel teel.

tusse. Selleks et alad kiiremini ja paindlikumalt korda saaksid, tuleks rentnikul taastataval alal kasvav puit RMK-lt kõigepealt ära osta, muidu peab ta ootama, kuni riigifirma selle töö ükskord mitme hanke kaudu teeb. Asjaajamine takerdub sageli sellele taha, et osalised hindavad n-ö laskmata karu nahka eri-

LOOPEALSED

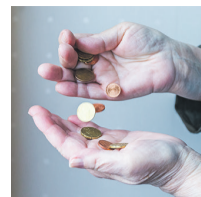
Alvareid inimesteta poleks

Pärändkoosluste kaitse ühingu eestvedaja Toomas Kukk ütles, et Eesti asub metsavööndis ja looduslikke niite meil pole – kõik niidud on poollooduslikud ehk püsivad üksnes mõõduka inimtegevuse, niitmise ja karjatamise tulemusel. „Karjatamata loopealne kasvab kinni kadaka, paakspuu ja hiljem männiga.”

2014. aastal sai positiivse rahastusotsuse projekt „Elu alvaritele” ehk Eesti loopealsete karjamaade taastamine.

Toome inimeste lood kõigini

Ametit pole lihtne muuta. Kui teate kedagi, kes on karjääril kannapöörde teinud ja nõustub oma kogemusi jagama, kirjutage palun e-posti aadressil helve.laasik@epl.ee. Oleme tänulikud kõigi vihjete eest.

Eesti võitjate põlvkond väärtustas toimetulekut

Nad on 1964. ja 1965. aastal õnnesärgis sündinud lapsed, kes jõudsid oma parimasse ikka 1990-ndatel ja aitasid üle minna turumajandusele, kirju-

tab äsja Tartu ülikoolis kaitstud doktoritöös sotsiaalteadlane Andu Rämmer. Ta vaatles eesti-maalaste poliitilisi ja tööväärtusi ning teaduskultuuri. ERR

Tallinnast Hiiumaale tagasi tulnud Mihkel Leivalt taastab Sarve poolsaarel jõudsalt loopealseid ja peab lambaid.

nevalt. RMK-l on metsa kvaliteedi väljaarvutamiseks oma valemid. Aga Sarve poolsaare kinnikasvanud loopealsed pole Eesti keskmine palgimets.

Mihkel loodab, et praegu takerdunud töödega saab ikka edasi minna.

Kasvatatakse ilvestele lambaid

Mihkel rendib praegu RMK-lt üle 200 hektari riigimaad ja samuti on taastatud loopealseid kolmel eramani kinnistul. Pooleli on tööd ühel erakinnistul ja alustamist ootavad neli riigi kinnistut.

Mihkel ütles, et kasvatatakse Sarvel ilvestele lambaid. See on kurb

ja muutub mõttetuks, sellepärast tahab ta lambapidamist koomale tõmmata. Tal on praegu üle 500 lamba, alles peaksid neist jääma ilmselt umbes pooled.

Mihklil on kaks koera, mõlemad õpetas ta ise välja. Karjavalvekoer tulebki endal välja õpetada, selleks kulub vähemalt kaks aastat, et saak-

sid koera lammaste juurde usaldada. See polnud kerge töö, oli ka tagasilööke, kui Mihkel tundis, et on läbi kukkunud ja pingutab ilmaasjata.

Peale loomade tuleb karjata ka inimesi. Üks Mihkli karjakoppel on Sarve sadama ümber. „Läksin vaatama, mis karjamaal toimub. Nägin, et suur hundikoer jookseb lammaste vahel ringi. Mul on küll julged lambad, aga see oli liig. Koera omanik ütles, et tema koer ei tee lambale midagi. Mina vastu, et tehku siis mu lammastele ka selgeks, et see koer on ohutu. Natukese aja pärast mees lahkus koos koeraga.”

Mihkel on väga tänulik oma perele abi ja toetuse eest. Üksi ei suudaks ta kindlasti nii palju ära teha. Samuti on ta tänulik kihlatule, kes ühe jalaga

Mihkel Leivalt näitab oma karjakopli hundi jälgi.

Soomes olles suudab hinge- rahu tuua ja talub põhiliselt loomadega tegelevat meest. Kuid ükskord peab neil ikkagi oma maakodu olema, on Mihkel veendunud.

Kohvikute päev

Sarve sadam, mille lähedal on üks Mihkli karjamaad, on tema jaoks üks Hiiumaa ilusamaid kohti. Siit näeb päikesetõusu ja -loojangut, kõik Väinamere laiudki paistavad.

Möödunud suvel, kui Kärklasse peeti kohvikute päeva, otsustas Mihkel sõpradega

Sarve sadamas kohviku avada. Sarvelt käis läbi ligi tuhat inimest. Ainuüksi praade müüdi pea 600. Õnneks oli sõpru, kelle kodunt sai papptaldrikuid juurde tuua, kui lähim pood juba kinni pandi.

Isegi hiidlasi, kes Sarve poolsaarel käinud, on vähe. Mõni polnud 30 aastat Sarvele sattunud. Ka järgmistel päevadel oli Sarvel uudistajaid tunduvalt rohkem, tagasiside oli positiivne. Sarve võiks tunduvalt rohkem korda saada, üeldi Mihklile. See andis jõudu, et ta on õigel teel ●

kliimaseade

Kliimaseade OÜ pakub tööd VENTILATSIOONISÜSTEEMIDE PAIGALDAJALE

- ✳ **Töö kirjeldus:** ventilatsioonisüsteemide paigaldamine erinevatel objektidel
- ✳ **Nõudmised kandidaadile:**
 - ventilatsioonisüsteemide paigaldamise kogemus
 - B-kategooria autojuhiluba
 - eesti ja vene keele valdamine
 - korrektsus ja kohusetundlikkus
- ✳ **Ettevõtte pakub:**
 - nüüdisaegseid töötingimusi
 - konkurentsivõimelist töötasu

CVd ootame aadressile carita@kliimaseade.ee.

www.kliimaseade.ee

